

Prosjekt – Samla Plan

Forebyggende tiltak mot Viltpåkjørsler på Vei og Jernbane i Rana kommune

Innledning

Rana kommune ønsker å satse på et prosjekt opp i mot alle påkjørslene av elg som er på vei og jernbane i Rana kommune.

Slik som situasjonen er i kommunen med alle disse påkjørslene, så ser Rana kommune seg nødt til å gå bredt ut med forebyggende tiltak. I den forbindelse ønsker Rana kommune å lage et prosjekt **Samla Plan - forebyggende tiltak mot viltpåkjørsler på vei og jernbane i Rana kommune.**

Det viktige her er at en Samla Plan som utarbeides for hele Rana kommune og at den gjelder for både vei og jernbane.

De største utfordringen med forebyggende tiltak er fra Mo og gjennom Dunderlandsdalen. Her kjøres det på mye elg både på jernbanen og E 6.

Dunderlandsdalen er meget spesiell topografisk. Dalen er en typisk V-dal med bratte fjellsider og i dalbunnen går jernbanen og E 6. I tillegg er området snørikt, så elgen blir tvunget til å komme ned i dalbunnen.

Med et prosjekt rettet mot vilt påkjørsler både på vei og jernbane tror vi at flere aktører kan være med på å gi økonomisk støtte til prosjektet.

Rana kommune v/viltutvalget har hatt et nært samarbeide med Rana Elgjegerforening (REJF) i forarbeide til prosjektet.

REJF henvendte seg til kommunens viltforvaltning med ønske om et møte omkring temaet – Samla Plan.

Kommunen kalte så inn representanter fra storvaldene og REJF der planen ble drøftet.

Storvaldene hadde fått planen tilsendt på forhånd slik at de hadde med sine planer for de forebyggende tiltakene som de hadde som ønske for sitt område. Tiltak som gjerding, rydding, foring, løypekjøring og ikke minst etterarbeid/sprøyting der det tidligere er ryddet – meget viktig.

Dette danner grunnlaget for den prosjektplanen som presenteres i prosjektet.

Historikk/Statistikk

- Kommunen har ca 8 mil med jernbane. Ca 6 mil av jernbanestrekningen har vi betydelige påkjørsler av elg fra Mo og gjennom Dunderlandsdalen. I Rana kommune er det siden 1983 og ut sesongen 2009 er det kjørt i hjel 730 elger på jernbanen, sist vinter 67 på jernbanen og 7 på veien.

- E 6 har stort sett samme lengde som jernbanen gjennom kommunen, de går så å si ved siden av hverandre.
- E 12 fra riksgrensen og til grensa mot Lurøy. Tilsammen har vi en strekning på ca- 16 mil med stamvei (E6 og E12) i kommunen.
- Ca. 16 -17 mil med fylkesveier.
- Ca 6-7 mil med kommunale veier.
- I 2010 ble det skutt 186 elger i Rana kommune. På vei og jernbane ble det kjørt i hjel 74 elger.
Dette er alt for høye tall med i regulære tap.
- I en DN- rapport fra 1995 -1 er det vedtatt en målsetning om at påkjørt elg ikke skulle overstige 10 % av jaktutbytte i noen kommune. På denne strekningen siden år 2000, er det kun et år at resultatet er under 10 % . De fleste årene rundt 40 %.
- Rana kommune har et elg areal på ca. 1,2 mil dekar. Statsskog er den store grunneieren som eier av ca 50 % av det totale arealet. Kommunen er inndelt i 5 storvald. Innen hvert storvald varierer det fra ca. 10 - 19 jaktfelt. Sist høst ble det tildelt 197 elger, det ble felt 186 dyr.
- Det er meldt inn trafikk uhell med påkjørsler mellom bil og elg inn til forsikringsselskapene i Rana i 2010 og 2011. Her er det snakk om skader på kjøretøy og/eller personskader.
- Statstikker for påkjørt elg på vei og jernbane utgitt av Rana Elgjegerforening – ligger som vedlegg i prosjektet.

Målsetning

At man kan høste/ta ut flere dyr under jakta – ha en større elgstamme enn i dag og i tillegg minske påkjørsler på jernbane og vei med 50 – 60 % i forhold til påkjørsler som har vært de siste 5 åra.

Hensikt

Med mindre påkjørsler hindrer man store utgifter som følge av en påkjørsel. Besparelser for myndigheten for vei og jernbane, besparelser for forsikringsselskapene, enkeltpersoner med familietragedier med skader i forbindelse med vilt påkjørsler.

Få en bedre viltforvaltning, bedre kontroll på at rett uttak av elg stammen når den forvaltes gjennom jakt og ikke ved påkjørsler på vei og jernbane – bedre kontroll på å ta ut de rette dyrene.

Prosjektplan

Prosjektbeskrivelse

Prosjektbeskrivelsen er det meste omhandlet i innledningen og i avsnittet historikk/statistikk. Rana kommune ønsker å samle alle storvaldene til felles innsats for å forsøke å forebygge vilt påkjørsler på vei og jernbane i hele kommunen til et minimum.

Fremgangsmåte

En ser for seg i første omgang å sette opp en 5 års plan. Håpet er at etter 5 år, så forlenges planen igjen i kanskje 5 nye år. Dette er et prosjekt som det må være kontinuitet i. Det må ”tusle å gå” skal det ha noe effekt.

Eks. Rydding av skog et år må vedlikeholdes med etterarbeid med ny rydding/sprøyting senere, ellers lager vi matfatet til elgen større enn det var i utgangspunktet. RK ser for seg at et fullverdig prosjekt ikke har sin opprinnelse før i 2012.

I 2011 ser RK for seg at vi kan innhente midler fra

- Viltfondsmidler som kommunen får tildelt
- Fra fylkesmann
- Fra Jernbaneverket

For 2011 settes det opp et eget oppsett for de gjøremålene som ønskes iverksatt. Fra 2012 er oppstart for selve prosjektet.

Plan for 2011

Prioritere tiltak som er kommet inn fra storvaldene.

Når midlene er på plass. Ta avgjørelser om hva som skal iverksettes av tiltak.

Dette må planlegges – innhenting av priser/ tilbud osv ?

Økonomistyring.

Tiltak som er aktuelle, er de tiltak som er listet opp for planperioden 2012 – 2016.

Planperiode 2012 – 2016

Her settes det opp en 5 års plan.

Tiltakene som kan settes i verk er situasjonsbestemt – alt etter hvor mye midler som prosjektet kan disponere.

Tiltakene må prioriteres etter innkomne forslag fra storvaldene og etter statistikkene – hvor på vei og jernbane kjøres det på flest elg.

Plan

Rana kommune vil at prosjektet skal bedre situasjon med alle påkjørlene som er på vei og jernbane i kommunen. Det RK ønsker er at sikringstiltakene på vei og jernbane skal føre til at vi skal ha en elgstamme som er livskraftig i forhold til de begrensningene som er for elgen i kommunen.

Dette er et langsiktig prosjekt som må gå over tid, det ene tiltaket krever det andre og må settes i sammenheng.

Tiltak på Jernbanen

Rydding

- I området Steinbekken og mot Granholmen fra ca km 503 til ca km 507
- I området Krokstrand stasjon fra ca km 560 til km 5563
- I området Ørtfjell stasjon fra ca. km 533 til km 535
- I området Dunderland stasjon fra ca km 540 til km 542
- Se vedlegg

Foring

Foringsplasser på følgende steder

- Tapperskaret i Plurdalen
- Malmhaugen i Plurdalen
- Plurheimarka
- I området Ørtvatn/Hauan/Fjellbakken

- Holman i Langvassgrenda
- I Røvassdalen

Gjerding

- Pilot prosjektet i Dunderlandsdalen fra km 523,6 til km – 537,8
Se eget vedlegg
- Gomea tun. – Smånesli tun fra km 519,7487 til km 519,9052
- Tverrånes - Kalvhagen tun. fra ca km 502 til km 510,8
Se vedlegg

Oppkjøring av løyper

- Storforsheiområdet – antall km?

Etterarbeid etter rydding

Etterarbeid med sprøyting året etter at det er blitt hogd. Deretter gjentas sprøytingen hvert 2-3 år. Dette gjelder i særdeleshet områder som blir ryddet et stykke fra jernbanelegemet/-sporet.

Denne sprøytinga kommer i tillegg til den ordinære sprøytinga som Jernbaneverket gjør hvert år.

Felling av trær om vinteren til «elgmat»

Dette kan være i områder i forbindelse med en foringsplass, eller på steder der det oppholder seg mye elg om vinteren og vinterbeite er hardt beskattet. Dette må være områder som er på «trygg» avstand fra vei og jernbane.

Tiltak på Veiene

E6 – E12 – Fylkesveiene – Kommunale veier

Rydding

- *På E6* er det ryddet stort sett ferdig. Kanskje at det kunne vært ryddet litt breiere på områder som elgen har sine faste trekk over veien. Likedan kunne brøytekantene her vært tatt ned, så elgen lettere kunne passere over veien. På denne måten kunne vi kanskje unngått at elgen ville vandre så mye langs/på veien.
- *På E12 og Rv17* er det ryddet en god del. På E12 fra Mo og til Utsikten er den ryddet ferdig.
- *Rv17* er ryddet fra Mo og til Sletten.
- Det må ryddes fra Sletten og til Rødlielva.
- *Rv17* fra Flostrand og mot tunnelen – her må det ryddes.
- *Fylkesveiene* mangler det mye rydding
- *Kommuneveiene* mangler det også mye rydding

Oppkjøring av løyper

Rv17 i Straumen – Utskarpen kan det være aktuelt med løypekjøring for å lede elgen bort fra stamveien.

Økonomi

For å ha en god økonomistyring i prosjektet er det viktig at gjøremålene ikke blir iverksatt før man er sikker på at *midlene er på plass og budsjett godkjent*.

Priser

Pr.m	ca. kr. 1000,-
Pr-kvm	ca. kr. 0,50,- ?
Pr.mål	
Pr. m	
Pr.foringsplass	Ca. kr. 100.000,-
Times bet. etter tariff	

løyper

til elgmat

Hvor skal pengene hentes fra til prosjektet

- **Direktoratet for naturforvaltning(DN)**
Prosjektet må informeres til de, og be om støtte. Både økonomisk og innspill omkring opplegget/gjennomføringen. Håpet fra RK er at DN og NINA vil samarbeide om et prosjekt mot *vilt påkjørsler på Vei og Jernbane i Rana kommune.*
- **Storting**
Et slikt prosjekt presenteres for regjeringen – samferdselsministeren og bør kunne få midler i første omgang over en 5 års periode – bør også komme med i Nasjonal Transportplan (NTP'en) .
- **NINA**
NINA bør forespørres om de er villige til å gå inn på et slikt prosjekt i forskningssammenheng og bidra på denne måten ikke bare økonomisk, men også sørge for å løfte prosjektet i ”status” – kanskje enklere å få midler fra de forskjellige samarbeidspartnerne med NINA som aktør i prosjektet. Kanskje et merkeprosjekt?
- **Jernbaneverket**
Bør gå inn med et forholdsvis stort beløp. Her ser de at det er flere innstanser som er med og ”støtter” prosjektet og da skulle det bare mangle om ikke Jernbaneverket går inn med ei stor pott.
- **Mesta / Veivesenet**
Mesta/Veivesenet har faktisk gjort en god del med rydding langs veiene i distriktet, men bør være en stor aktør i et slikt prosjekt.
- **Nordland Fylkeskommune**
Prosjektmidler som fylkesmannen tildeler til prosjekt mot viltpåkjørsler.
- **Statskog**
Som den største grunneieren i kommunen skal også de bidra, likedan som de andre langt mindre grunneierne bidrar.
- **Forsikringsselskapene**
Besparelser for trafikkskader - personell og materiell.

- ***Rana Kommune***
Midlene som kommunen får tildelt fra Jernbanelverket og Fylkeskommunen til forebyggende tiltak mot viltpåkjørslar, må gå til denne potten.
- ***Storvaldene***
Dette er et prosjekt der man søker støtte fra det offentlige, men dersom storvaldene ønsker å vise at de også vil være med å støtte et slikt prosjekt, kan en måte være å gi i potten verdien av en elg pr. storvald pr. år.
Dersom man får til en slik plan, er en av målsetningene at det kan taes ut flere dyr under jakta.
- ***Eventuelle flere aktører***
Er det flere off. instanser det er mulig å hente økonomisk støtte fra til et slikt prosjekt? Bondeorganisasjoner? Bygdeutviklingsmidler osv.

Dersom ny flyplass på Hauan

Dette vil sannsynligvis ha store virkningar på elgens trekkruiter da særlig om vinteren. Elgen vil sannsynligvis få en enda større trekkruite nedover Steinbekken og oppe ved Skuggheia. Da må RK være på plass, med å kreve nye viltparseller i områdene Steinbekken og Skuggheia for vei og jernbane.

Dersom ny E6 gjennom Dunderlandsdalen

Her må man også være på banen å forutse ting som må gjeres for å sikre områder som er belastet med påkjørslar og trekkruiter for elgen. Sikring med oppsetting av gjerde med overganger/underganger – viltparseller.

Tore Granlund
Formann

Snorre Østerås
Sekretær